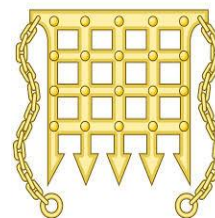

Μιλτιάδης Μιλτιάδου
Ανεξάρτητος Σύμβουλος Ασφαλίσεων
και Διαχείρισης Κινδύνων
Λέκτορας Ασφαλιστικού Ινστιτούτου Κύπρου
miltonm@cytanet.com.cy

Η ΑΣΦΑΛΙΣΙΜΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΩΝ ΠΡΟΣΤΙΜΩΝ

Εισαγωγή

Το διοικητικό πρόστιμο είναι μια διοικητική πράξη που προέρχεται από αρμόδια αρχή (όργανο της εκτελεστικής εξουσίας) με την οποία επιβάλλεται κύρωση με χρηματικό περιεχόμενο σε διοικούμενο.¹ Η επιβολή διοικητικού προστίμου αποσκοπεί στην τιμωρία των προσώπων που έχουν καταστρατηγήσει το σχετικό νόμο και την αποτροπή άλλων που ενδεχομένως να έχουν κατά νου την καταστρατήγηση του.

Αν ο διοικούμενος διαφωνεί με την επιβολή του διοικητικού προστίμου, δύναται να προσφύγει στο Διοικητικό Δικαστήριο (και κατ' έφεση στο Ανώτατο Δικαστήριο) με βάση το άρθρο 146 του Συντάγματος. Το Δικαστήριο θα ασχοληθεί με τη νομιμότητα της διοικητικής διαδικασίας και όχι με την ορθότητα της επιβολής του επίδικου διοικητικού προστίμου. Δεν έχει την ευχέρεια να ελέγξει την αυστηρότητα της τυχόν επιβαλλόμενης κύρωσης, εκτός εκεί όπου διαπιστώνεται κατάχρηση ή κακή άσκηση της διακριτικής εξουσίας.²

Σε περίπτωση που ο διοικούμενος παραλείπει να καταβάλει το διοικητικό πρόστιμο, η αρμόδια αρχή δύναται να καταχωρήσει πολιτική αγωγή για να το εισπράξει ως αστικό χρέος προς τη Δημοκρατία (με δηλωτική απόφαση). Η καταχώρηση προσφυγής από μόνη της δεν ισοδυναμεί με αναστολή είσπραξης του διοικητικού προστίμου.³ Όμως, το Δικαστήριο έχει την ευχέρεια να εκδώσει διάταγμα αναστολής της ισχύος της επιβολής του διοικητικού προστίμου με βάση ειδική διαδικασία που προβλέπουν οι κανονισμοί του Ανωτάτου Δικαστηρίου.⁴

---

¹ Τέτοιες αρχές περιλαμβάνουν την Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς, την Επιτροπή Προστασίας του Ανταγωνισμού, την Επίτροπο Προστασίας Προσωπικών Δεδομένων, τον Έφορο Φορολογίας, το Διοικητή της Κεντρικής Τράπεζας, τον Επίτροπο Ρύθμισης Ηλεκτρονικών Επικοινωνιών και Ταχυδρομείων, την Αρχή Ραδιοτηλεόρασης Κύπρου, τον Διευθυντή του Χρηματιστηρίου Αξιών Κύπρου, την Πολεοδομική Αρχή, τον Έφορο Ασφαλίσεων, το Διευθυντή του Τμήματος Τελωνείων, το Τμήμα Περιβάλλοντος και άλλους.

² *Αρχή Τηλεπικοινωνιών Κύπρου v. Επιτρόπου Ρύθμισης Ηλεκτρονικών Επικοινωνιών και Ταχυδρομείων (2009) 3 ΑΑΔ 465*

³ *Marketrends Financial Services v. Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς Κύπρου (2006) 1 ΑΑΔ 223*

⁴ *Αντέννα Λτδ v. Αρχής Ραδιοτηλεόρασης Κύπρου (2010) 1 ΑΑΔ 107*

Η εξαίρεση των ποινικών προστίμων

Τα διοικητικά πρόστιμα διακρίνονται από τα ποινικά πρόστιμα που επιβάλλονται από τα δικαστήρια σε ενόχους ποινικών αδικημάτων ως ποινή. Τα ασφαλιστήρια κατά κανόνα εξαιρούν τα ποινικά πρόστιμα ως ζήτημα δημόσιας πολιτικής. Αν επιτραπεί να μεταφερθεί η υποχρέωση καταβολής του προστίμου σε ασφαλιστική εταιρεία, αυτό σημαίνει ότι ο ασφαλισμένος δεν θα υποστεί τις συνέπειες της διάπραξης του αδικήματος (εκτός από την πληρωμή της απαλλαγής και την πιθανότητα αυξημένων ασφαλίσεων στο μέλλον) και ότι υπονομεύεται η αποτρεπτική λειτουργία της κύρωσης.

Το ότι η ασφάλιση των ποινικών προστίμων είναι αντίθετη προς τη δημόσια πολιτική επιβεβαιώθηκε από το Λόρδο Hoffman, ο οποίος εξηγώντας την δημόσια πολιτική υπό ευρεία και υπό στενή έννοια είπε τα εξής: ⁵

In its wider form, it is that you cannot recover compensation for loss which you have suffered in consequence of your own criminal act. In its narrower and more specific form, it is that you cannot recover for damage which flows from loss of liberty, a fine or other punishment lawfully imposed in consequence of (his/her) own unlawful act. In such a case it is the law which, as a matter of penal policy, causes the damage and it would be inconsistent for the law to require you to be compensated for that damage.

Η ασφάλιση των διοικητικών προστίμων

Σε αντίθεση προς τα ποινικά πρόστιμα που εξαιρούνται, ασφαλιστικές εταιρείες προσφέρουν ασφαλιστήρια (κυρίως χρηματοοικονομικών ασφαλίσεων - ευθύνης διοικητικών συμβούλων και αξιωματούχων, επαγγελματικής ευθύνης, ευθύνης κυβερνοχώρου) που ασφαλίζουν τα διοικητικά πρόστιμα, κάποτε υπό τον όρο «μόνο όταν είναι νομίμως ασφαλίσιμα στη δικαιοδοσία στην οποία υποβάλλεται η απαίτηση».

Η θέσπιση του Γενικού Κανονισμού για την Προστασία των Δεδομένων έχει κεντρίσει το ενδιαφέρον της ασφαλιστικής βιομηχανίας ως προς ασφαλισιμότητα των διοικητικών προστίμων. ⁶ Τον Ιανουάριο του 2019 η Global Federation of Insurance Associations ζήτησε διευκρινίσεις για την ασφαλισιμότητα των προστίμων και κυρώσεων που επιβάλλονται για παραβιάσεις προσωπικών δεδομένων από τον Οργανισμό Οικονομικής Ανάπτυξης και Συνεργασίας (ΟΟΣΑ). Η επιτροπή ασφαλίσεων και ιδιωτικών συντάξεων του ΟΟΣΑ εξετάζει το θέμα. Παρόλο που η καθοδήγηση του ΟΟΣΑ δεν θα είναι δεσμευτική, θα βοηθούσε τόσο τους ασφαλιστές όσο και τους ασφαλισμένους να εκτιμήσουν τη δυνητική έκθεση τους.

Τίθεται λοιπόν το εύλογο γενικό ερώτημα αν είναι νόμιμη η ασφάλιση των διοικητικών προστίμων στην Κυπριακή Δημοκρατία, δηλαδή κατά πόσο μια ασφαλιστική εταιρεία δικαιούται να απορρίψει την απαίτηση για κάλυψη της ευθύνης του ασφαλισμένου να καταβάλει διοικητικό πρόστιμο ή υποχρεούται να την ικανοποιήσει.

---

⁵ *Gray v. Thames Trains [2009] 1 AC 1339*

⁶ Ιδιαίτερα ύστερα από την επιβολή προστίμων τον Ιούλιο του 2019 από την εποπτική αρχή του Ηνωμένου Βασιλείου Information Commissioners Office στην British Airways ύψους €204.8 εκ. και στην αλυσίδα ξενοδοχείων Marriot International ύψους €110 εκ.

Μια πρώτη τοποθέτηση εντοπίστηκε σε φυλλάδιο που εξέδωσαν οι ασφαλειομεσίτες AON και το δικηγορικό γραφείο DLA Piper σε σχέση με την ασφαλισιμότητα των διοικητικών προστίμων που επιβάλλονται για παραβάσεις του Γενικού Κανονισμού για την Προστασία Δεδομένων⁷, όπου διατυπώνεται η άποψη ότι στην Κύπρο τα διοικητικά πρόστιμα είναι πιθανόν να κριθούν μη ασφαλίσιμα ως ζήτημα δημόσιας τάξης:

Regulatory fines are not likely to be insurable in Cyprus. There is no express general prohibition in statutes and rules regulating the insurability of regulatory / administrative fines. However, such fines are likely to be found uninsurable as a matter of public policy. (Cyprus Courts follow English law as persuasive).

GDPR fines are not likely to be insurable in Cyprus. Administrative fines under GDPR are not likely to be insurable as a matter of public policy. (Cyprus courts follow English law as persuasive).

The same applies to criminal fines adopted under national law in relation to GDPR.

It is possible to insure in Cyprus against:

- (i) costs of investigating an incident
- (ii) defence costs
- (iii) claims by third parties (customers / suppliers / data subjects) for consequences of breach
- (iv) costs of mitigating public relations expenses.

Ενόψει της αβεβαιότητας θα ήταν χρήσιμο να εξετάσουμε την αντιμετώπιση της ασφαλισιμότητας των διοικητικών προστίμων πρώτα στο Ηνωμένο Βασίλειο και ύστερα στην Κυπριακή Δημοκρατία.

Η ασφαλισιμότητα των αστικών προστίμων στο Ηνωμένο Βασίλειο

Καταρχήν στο Ηνωμένο Βασίλειο δεν υπάρχει νομοθετική ρύθμιση για την ασφαλισιμότητα των αστικών προστίμων (civil fines), που είναι ο αντίστοιχος όρος που χρησιμοποιείται.

Όμως, η Αρχή Χρηματοοικονομικής Δεοντολογίας (Financial Conduct Authority) έχει εκδώσει κανονισμούς οι οποίοι απαγορεύουν στους εποπτευόμενους οίκους που παρέχουν χρηματοοικονομικές υπηρεσίες την ασφάλιση χρηματοοικονομικών κυρώσεων:⁸

Insurance against financial penalties

No firm may enter into, arrange, claim or make payment under a contract of insurance that is intended to have, or has or would have, the effect of indemnifying any person against all or part of a financial penalty.

⁷ The price of data security – A guide to insurability of GDPR fines across Europe, 2nd Edition, July 2019

⁸ Τράπεζες, χρηματοοικονομικοί σύμβουλοι, ασφαλιστικές εταιρείες, ασφαλιστικοί διαμεσολαβητές, εταιρείες διαχείρισης ασφαλιστικών απαιτήσεων κ.ά.

No (authorised insurer or Lloyd's underwriter) may enter into, arrange, claim or make payment under a contract of insurance that is intended to have, or has or would have, the effect of indemnifying any person against all part of a financial penalty.

Ο κανονισμός αυτός δεν απαγορεύει την ασφαλιστική κάλυψη των εξόδων υπεράσπισης μιας απαίτησης ή των εξόδων που επιδικάζονται σε βάρος του ασφαλισμένου.

Εξάλλου η απαγόρευση αυτή δεν ισχύει για άλλες μη εποπτευόμενες εμπορικές ή επαγγελματικές εταιρείες. Το κατά πόσο είναι νομικά επιτρεπτό σε μια ασφαλιστική εταιρεία να καλύπτει αστικά πρόστιμα που επιβάλλονται σε μη εποπτευόμενες εταιρείες, τους διοικητικούς συμβούλους και τα διευθυντικά στελέχη τους παραμένει ζήτημα αμφισβητούμενο.

Ορισμένοι ακαδημαϊκοί εισηγούνται ότι τα αστικά πρόστιμα που επιβάλλονται χωρίς να καταλογίζεται πταίσμα στο διοικούμενο θα μπορούσαν να είναι ασφαλίσια. Γενικά μιλώντας, για να υπάρχει εύλογη προοπτική να καλυφθεί ένα αστικό πρόστιμο θα πρέπει να ισχύουν οι ακόλουθοι παράγοντες:

- Η πληρωμή δεν πρέπει να απαγορεύεται από εποπτική αρχή ή δημόσια πολιτική.
- Το ασφαλιστήριο να μην εξαιρεί το εν λόγω πρόστιμο.
- Το διοικητικό πρόστιμο να μην αφορά προτιθέμενη πράξη ή παράλειψη.

Η θεωρία αυτή συγκεκριμενοποιείται με νομικούς όρους ως εξής: Η απαίτηση για κάλυψη αστικού προστίμου δεν θα επιτύχει αν ενεργοποιηθεί το αξίωμα *ex turpi causa non oritur actio* (από παράνομη ή ανήθικη συμπεριφορά δεν απορρέει αγωγή), αναφερόμενο και ως η υπεράσπιση παρανομίας (illegality defence). Συνεπώς το αξίωμα αυτό προσλαμβάνει εξαιρετική σημασία για την ασφαλιστική αγορά.

Το Αγγλικό Εφετείο είχε εξετάσει αυτά τα ζητήματα στην υπόθεση **Safeway v. Twigger [2010] EWCA Civ 1742** η οποία τώρα θεωρείται αυθεντία ως προς την ασφαλισιμότητα των αστικών προστίμων. Το 2002 η Safeway και άλλες υπεραγορές μοιράστηκαν ευαίσθητες πληροφορίες για τιμές ώστε να αυξήσουν τη τιμή του γάλατος και άλλων γαλακτοκομικών προϊόντων. Η αρμόδια αρχή διαπίστωσε νόθευση του ανταγωνισμού με καθορισμό των τιμών αγοράς, η Safeway παραδέχθηκε και της επιβλήθηκε αστικό πρόστιμο £10.7 εκατομμυρίων.

Το Σεπτέμβριο του 2008 η Safeway ισχυρίστηκε ότι υπεύθυνοι για την παράβαση ήταν πρώην διοικητικοί σύμβουλοι και πρώην διευθυντικά στελέχη της που παραβίασαν το καθήκον πίστης και τους όρους των συμβάσεων εργασίας και δοκίμασε να ανακτήσει το ποσό που κατέβαλε ως αστικό πρόστιμο από αυτούς. Στην πραγματικότητα επιδίωκε να το εισπράξει από τους ασφαλιστές της Ευθύνης Διοικητικών Συμβούλων και Αξιωματούχων.

Το Πρωτόδικο Δικαστήριο έκρινε ότι είχε επιδειχθεί ηθικά επιλήπιμη συμπεριφορά που ενεργοποιούσε το αξίωμα *ex turpi causa*. Το Εφετείο συμφώνησε ότι ο καθορισμός τιμών αγοράς συνιστούσε σοβαρή παράβαση του νόμου και κατέληξε ότι η Safeway δεν δικαιούτο να ανακτήσει το διοικητικό πρόστιμο από τους πρώην διοικητικούς συμβούλους και τα πρώην διευθυντικά στελέχη της.

Ο Λόρδος Pill στη δική του απόφαση εξήγησε τη συλλογιστική της εφαρμογής της υπεράσπισης της παρανομίας:

The policy of the statute would be undermined if undertakings were able to pass on the liability to their employees or the employees' D&O insurers... A deterrent effect is contemplated and the obligation to provide effective preventive measures is upon the undertaking itself.

Ο Λόρδος Lloyd, συμφωνώντας με το Λόρδο Longmore, εξήγησε ότι δεν είναι ανακτήσιμα ούτε το αστικό πρόστιμο (εφαρμόζοντας τη στενή έννοια του αξιώματος) ούτε τα έξοδα της διοικητικής έρευνας (εφαρμόζοντας την ευρεία έννοια του αξιώματος):

It follows that the ex turpi causa principle does apply to preclude the claimants from seeking to recover from the defendants either the amount of the eventual penalty (under the narrow version of the principle) or the costs of coping with the OFT investigation (under the wider version).

Στην ουσία η απόφαση έχει διευρύνει την υπεράσπιση δημόσιας πολιτικής και συγκεκριμένα το αξίωμα *ex turpi causa* διότι οι ηθικά επιλήψιμες πράξεις μπορεί να περιλαμβάνουν και αμέλεια, παρόλο που η κάθε υπόθεση κρίνεται επί των δικών της γεγονότων.

Η άμεση συνέπεια αυτής της σημαντικής απόφασης είναι ότι στις περιπτώσεις που επιβάλλεται από εποπτική αρχή αστικό πρόστιμο σε μια εταιρεία, είναι πιθανόν η εταιρεία να μη δύναται να ανακτήσει το ποσό καθώς και τα έξοδα της διοικητικής έρευνας από τους διοικητικούς συμβούλους και τα διευθυντικά στελέχη της.

Επίσης η αρχή αυτή φαίνεται ότι δεν επιτρέπει σε ένα ασφαλισμένο να απαιτήσει κάλυψη από την ασφαλιστική εταιρεία για διοικητικό πρόστιμο που του επιβλήθηκε ή για τα έξοδα που έχει υποστεί σε σχέση με διοικητική έρευνα. Παρόλο που το κριτήριο παραμένει κάπως ασαφές, η εφαρμογή του αξιώματος σημαίνει ότι ακόμη και αν εξασφαλιστεί τέτοια ασφαλιστική κάλυψη, η απαίτηση του ασφαλισμένου μπορεί να απορριφθεί αν η συμπεριφορά του ήταν σκόπιμη ή αμελής.

Η αρχή ότι τα αστικά πρόστιμα ποινικού χαρακτήρα δεν είναι ασφαλίσιμα αναγνωρίστηκε στη μεταγενέστερη υπόθεση **Les Laboratoires Servier v. Apotex Inc [2014] UKSC55**, όπου λέχθηκαν τα εξής σε σχέση με την υπεράσπιση παρανομίας:

... non-criminal acts giving rise to the defence includes cases of ... the infringement of statutory rules enacted for the protection of the public interest and attracting civil sanctions of penal character, such as the competition law considered by Flaux J in Safeway v. Twigger...

Ύστερα από διάφορες συγκρουόμενες αποφάσεις ως προς το πώς εφαρμόζεται η υπεράσπιση της παρανομίας, το Ανώτατο Δικαστήριο διατύπωσε στην **Patel v. Mirza [2016] UKSC 42** τους παράγοντες που θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη όταν αποφασίζεται κατά πόσο θα ήταν προς το δημόσιο συμφέρον να ικανοποιηθεί μια απαίτηση παρά την ύπαρξη κάποιας «παρανομίας» εκ μέρους του ενάγοντα:

The essential rationale of the illegality doctrine is that it would be contrary to the public interest to enforce a claim if to do so would be harmful to the integrity of the legal system (or, possibly, certain aspects of public morality, the boundaries of which have never been made entirely clear and which do not arise for consideration in this case). In assessing whether the public interest would be harmed in that way, it is necessary

a) to consider the underlying purpose of the prohibition which has been transgressed and whether that purpose will be enhanced by denial of the claim,

b) to consider any other relevant public policy on which the denial of the claim may have an impact and

c) to consider whether denial of the claim would be a proportionate response to the illegality, bearing in mind that punishment is a matter for the criminal courts.

Within that framework, various factors may be relevant, but it would be a mistake to suggest that the court is free to decide a case in an undisciplined way. The public interest is best served by a principled and transparent assessment of the considerations identified, rather by than the application of a formal approach capable of producing results which may appear arbitrary, unjust or disproportionate.

Παραβάσεις αυστηρής ευθύνης

Οι υποθέσεις αυστηρής ευθύνης παρουσιάζουν κάποια ιδιαιτερότητα. Σύμφωνα με τη νομολογία ο ασφαλισμένος που έχει αθώα διαπράξει ποινικό αδίκημα αυστηρής ευθύνης (χωρίς ένοχη διάνοια - mens rea) δεν αποκλείεται από το αξίωμα *ex turpi causa* να εγείρει αγωγή εναντίον του προσώπου που τον έχει προκαλέσει να διαπράξει εκείνο το αδίκημα.⁹ Αυτό επιβεβαιώθηκε σε μια απόφαση όπου λέχθηκε και το εξής:¹⁰

In the present case the plaintiff has been convicted of a serious criminal offence. In such case public policy would in our judgement preclude the court from entertaining the plaintiff's claim unless it could be said that he did not know the nature and quality of his act or that what he was doing wrong.

Στην πρόσφατη υπόθεση **Sainsbury's Supermarkets v. Mastercard [2016] CAT 11** που αφορούσε παράβαση του νόμου περί προστασίας του ανταγωνισμού το Competition Appeal Tribunal αποφάσισε τα εξής:

- (1) Since the ex turpi causa principle is concerned with claims founded on acts which are contrary to public law of the state and engage the public interest, infringements of competition law can be, but are not necessarily, sufficient turpitudinous so as to trigger the principle.*
- (2) Whether an infringement of competition law can trigger an illegality defence depends upon whether that infringement is an "innocent" one (in which case, we consider it cannot) or a "negligent" or "deliberate" one (in which case it may do).*
- (3) We consider that the drawing of such a distinction is one that is compelled by Lord Sumption's analysis of "strict liability" infringements and by the fact that (for penalty*

---

⁹ Βλ. *Osman v. J Ralph Moss Ltd (1970) 1 Lloyd's Rep. 313*, όπου αποφασίστηκε ότι ένας ασφαλισμένος που καταδικάστηκε για οδήγηση χωρίς ασφάλιση, ένα αδίκημα αυστηρής ευθύνης, δικαιούτο να ανακτήσει το πρόστιμο υπό μορφή αποζημιώσεων από τον ασφαλιστικό διαμεσολαβητή του που παρέλειψε να αγοράσει ασφάλιση γι' αυτόν.

¹⁰ *Clunis v. Camden and Islington HA (1998) QB 978*

purposes) this is precisely the distinction drawn in section 36(6) of the Competition Act 1998. If Parliament and EU law have determined that the regulatory authorities should have no jurisdiction to punish innocent, as opposed to negligent or intentional, breaches of competition law, then we consider this to be clear guidance as to what would and would not engage the public interest for the purposes of the illegality defence.

Η απόφαση του Competition Appeal Tribunal εφεσιβλήθηκε, όμως η μη εφαρμογή της αρχής *ex turpi causa* δεν εφεσιβλήθηκε και δεν κατέστη επίδικο θέμα στην εκδίκαση της έφεσης.

Η ασφαλισιμότητα των διοικητικών προστίμων στην Κύπρο

Μέχρι σήμερα στην Κύπρο δεν έχει δοθεί σαφής απάντηση στο ερώτημα της ασφαλισιμότητας των διοικητικών προστίμων από τη νομοθεσία, τη νομολογία, τη βιβλιογραφία. Εξάλλου καμιά εποπτική αρχή (Έφορος Ασφαλίσεων, Κεντρική Τράπεζα, Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς, Επιτροπή Προστασίας Ανταγωνισμού) δεν έχει απαγορεύσει με οποιοδήποτε τρόπο την ασφαλιστική κάλυψη των διοικητικών προστίμων.

Αναπόφευκτα θα στραφούμε στην Αγγλική νομολογία. Παρόλο που το Ανώτατο Δικαστήριο δεν δεσμεύεται από την Αγγλική νομολογία, ακολουθεί τις αποφάσεις των Αγγλικών Δικαστηρίων διότι έχουν πειστική δύναμη ή διότι παρουσιάζουν το Κοινό Δίκαιο που αποτελεί μέρος του Κυπριακού νομικού συστήματος και τα Κυπριακά δικαστήρια ακολουθούν ως θέμα δικαστικής αβρότητας τις αποφάσεις των Αγγλικών Εφετειών πάνω στην ερμηνεία ενός νόμου εκτός αν είναι πεπεισμένα ότι είναι εσφαλμένες.¹¹

Η έννοια της δημόσιας πολιτικής δεν είναι άγνωστη στην Κυπριακή έννομη τάξη. Σε μια απόφαση του το Ανώτατο Δικαστήριο έκρινε ότι μια σύμβαση παροχής αρχιτεκτονικών υπηρεσιών μεταξύ δημόσιου υπαλλήλου και ιδιωτικής εταιρείας ήταν παράνομη ως αντίθετη προς τη δημόσια πολιτική.¹²

Σύμφωνα με τον Πολυβίου τα δικαστήρια θα πρέπει να διατηρήσουν κάποια ευχέρεια σε σχέση με τη δυνατότητα ακύρωσης συμβάσεων επί τη βάση της δημόσιας πολιτικής (*public policy*), όμως σωστά έχει επισημανθεί ότι στο χώρο των συμβάσεων θα πρέπει να επιδεικνύεται ιδιαίτερη προσοχή, καθότι δυναμική παρουσία των δικαστηρίων στον τομέα αυτό θα συνεπάγεται αβεβαιότητα.¹³

Το Ανώτατο Δικαστήριο έχει υιοθετήσει το αξίωμα *ex turpi causa* σε ασφαλιστικές υποθέσεις και εξήγησε ότι ως θέμα δημοσίου συμφέροντος, κανένας δεν δικαιούται βοήθεια του δικαστηρίου για να αποκομίσει όφελος από δική του άδικη ή εγκληματική πράξη.¹⁴

---

¹¹ *Αστυνομία v. Ευδιά (1991) 2 AAD 546*

¹² *Glamor Development v. Christodoulou (1984) 1 CLR 444*

¹³ Το Δίκαιο των Συμβάσεων, Πολύβιος Γ. Πολυβίου, 2014 (Τόμος Β, σελ. 629)

¹⁴ Βλ. *Τρύφωνος v. Μινέρβα Ασφαλιστική Εταιρεία Λτδ (2006) 1 AAD 200*, όπου απορρίφθηκε απαίτηση των κληρονόμων επειδή ο θάνατος του ασφαλισμένου ήταν το αποτέλεσμα εγκληματικής πράξης κατά τη διάπραξη της οποίας ο ίδιος είχε θέσει τον εαυτό του σε παράνομο και/ή παράλογο κίνδυνο. Ο ασφαλισμένος μετά τη διάπραξη ληστείας, καταδιωκόμενος από αστυνομικούς, έστρεψε το όπλο του εναντίον τους και ένας από αυτούς τον πυροβόλησε θανάσιμα.

Έτσι μπορούμε να πιθανολογήσουμε ότι στην Κύπρο θα ισχύουν οι αρχές που διατυπώθηκαν στη *Safeway v. Twigger* (πιο πάνω) και τις άλλες Αγγλικές αποφάσεις.

Συνοπτικά η κατάσταση έχει ως εξής:

1. Το ζήτημα της ασφαλισιμότητας των διοικητικών προστίμων παραμένει γκρίζα ζώνη, δεν υπάρχει ξεκάθαρη τοποθέτηση.
2. Η ασφαλιστική εταιρεία που προσφέρει στο ασφαλιστήριο της κάλυψη των διοικητικών προστίμων μπορεί να αποφασίσει να πληρώσει την απαίτηση για εμπορικούς λόγους και να υποστεί το κόστος.
3. Άλλος λόγος που η ασφαλιστική εταιρεία μπορεί να αποφασίσει να πληρώσει την απαίτηση είναι διότι έχει κατάλληλη αντασφαλιστική κάλυψη, π.χ. από τις Βερμούδες των οποίων η νομοθεσία δεν απαγορεύει την ασφάλιση των διοικητικών προστίμων.
4. Η απόρριψη των απαιτήσεων ενδεχομένως να πλήξει την αξιοπιστία μιας ασφαλιστικής εταιρείας που προωθούσε το προϊόν της με έμφαση στην κάλυψη των διοικητικών προστίμων – οι ασφαλισμένοι και οι διαμεσολαβητές θα διερωτώνται γιατί είχε συμπεριληφθεί ευθύς εξαρχής η κάλυψη στο ασφαλιστήριο.
5. Σε περίπτωση που η ασφαλιστική εταιρεία αποφασίσει να απορρίψει μια απαίτηση για κάλυψη διοικητικών προστίμων, θα μπορούσε να επικαλεστεί τη δημόσια πολιτική όπως εκφράζεται από το αξίωμα *ex turpi causa*.
6. Για να είναι έγκυρη η απόρριψη της απαίτησης, η ασφαλιστική εταιρεία θα πρέπει να αποδείξει ότι ο ασφαλισμένος ενήργησε σκόπιμα ή απερίσκεπτα και ότι η παράβαση του ήταν ηθικά επιλήψιμη. Για παράδειγμα εταιρεία συνεχίζει να επεξεργάζεται τα προσωπικά δεδομένα των πελατών της χωρίς τη συναίνεση τους.
7. Αν κριθεί έγκυρη η απόρριψη της απαίτησης για κάλυψη του διοικητικού προστίμου, για τον ίδιο λόγο μπορεί να κριθεί έγκυρη και η απόρριψη της απαίτησης για κάλυψη των εξόδων της διοικητικής έρευνας.
8. Από την άλλη αν ο ασφαλισμένος αποδείξει ότι το διοικητικό πρόστιμο επιβλήθηκε για παράβαση αυστηρής ευθύνης, πιθανόν να δικαιούται να ανακτήσει το διοικητικό πρόστιμο από την ασφαλιστική εταιρεία. Για την επιβολή τέτοιου διοικητικού προστίμου δεν απαιτείται η συμπεριφορά του να ήταν ηθικά επιλήψιμη. Για παράδειγμα επιβολή διοικητικού προστίμου σε ένα υπεύθυνο επεξεργασίας για παραβίαση δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα ο οποίος, παρόλο που είχε λάβει όλα τα ενδεικνύμενα μέτρα ασφαλείας, έπεσε θύμα κυβερνοεπίθεσης.
9. Η κατάσταση για διοικητικά πρόστιμα που επιβάλλονται λόγω αμελούς συμπεριφοράς είναι πιο πολύπλοκη. Θεωρητικά είναι ασφαλίσιμα. Η ασφαλιστική εταιρεία μπορεί να επικαλεστεί επιτυχώς την αρχή *ex turpi causa* όταν η συμπεριφορά του ασφαλισμένου φθάσει σε ένα επίπεδο ηθικής επιληψιμότητας που υπολείπεται της αξιόποινης συμπεριφοράς. Αν πράγματι έφθασε σε τέτοιο επίπεδο, το διοικητικό πρόστιμο δεν είναι ασφαλίσιμο. Αν δεν έφθασε σε τέτοιο επίπεδο, τότε μπορεί να είναι ασφαλίσιμο. Κάθε φορά θα πρέπει να γίνεται μια

εκτίμηση ως προς το βαθμό ηθικής επιληψιμότητας που ενέχει η συμπεριφορά που προκάλεσε την παράβαση

Ενόψει των πιο πάνω, η παραίνεση των ασφαλειομεσιτών MARSH είναι περισσότερο επίκαιρη παρά ποτέ: ¹⁵

... we believe that the insurability of a fine for non-compliance with the GDPR is more of a gray area than a black or white certainty, with varying degrees of uncertainty depending on the geography and relevant insurers. In developing an informed view about insurability, companies should assume nothing: Consult your policy, insurers, insurance advisors and legal counsel.

Τελειώνοντας δεν θα μπορούσε να μη γίνει αναφορά και στη χρησιμότητα της ασφάλισης σε περιπτώσεις παραβάσεων της προστασίας των προσωπικών δεδομένων όπως διατυπώθηκε από το Αγγλικό Εφετείο στη **WM Morrison Supermarkets PLC v. Various Claimants [2018] EWCA Civ 2339**:

There have been many instances reported in the media in recent years of data breaches on a massive scale caused by either corporate system failures or negligence by individuals acting in the course of their employment. These might, depending on the facts, lead to a large number of claims against the relevant company for potentially ruinous amounts. The solution is to insure against such catastrophes; and employers can likewise insure against losses caused by dishonest or malicious employees. We have not been told what the insurance position is in the present case, and of course it cannot affect the result. The fact of a defendant being insured is not a reason for imposing liability, but the availability of insurance is a valid answer to the Doomsday or Armageddon arguments put forward by Ms Proops on behalf of Morrisons.

---

¹⁵ GDPR Fines and Penalties: Insurability will Vary by Location, Policy Details and More, September 2018